

Náš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsak torek in petek: ako je ta dan praznik, pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istovrstne vposiane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 v. Pošilja se tudi „Slov. Gospodinja“ posebej.

Z mesečno prilogo

Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo tristoletna peti-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1-, 2- oz. 3krat. za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Upi avstrijskih Slovanov. — Liberalizem. — Židje na Ruskem. — 39. kongres angleških strokovnih društev (Trade Unions). — Štajersko: Politični shod v Trbovljah. Razno. — Primorsko: Razno. — Kranjsko: Od Sv. Jakoba ob Savi. Razno. — Socialno gibanje. — Ženski vestnik.

Upi avstrijskih Slovanov.

Pod tem ali podobnim naslovom so razpravljali v zadnjem času vsi večji nemški listi iz rajha o avstrijskih Slovanih. Zlasti znana Kreuzzeitung se je prav obširno bavila s tem vprašanjem kot „polom panslavistične agitacije Čehov in Jugoslovanov v Avstriji“, ki ga je pripisovala posledicam ruske revolucije.

Ker je prav tako zanimivo kakor za spoznavanje mišljenja o avstrijskih Slovanih v Nemčiji potrebno, da se seznanimo vsaj v glavnem, kako pišejo o nas preko meje, hočemo podati prav v kratkih potezih nekaj takih podob. Pri našamo jih brez vsakega komentarja, ki si ga napravi lahko vsakdo sam.

V približno sledečem smislu pišejo o nas v Nemčiji:

Avstrijski Slovani so se mogli samo vsled tega tako repenčiti, ker so čutili, da stoji za njimi mogočna velesila Rusija, od katere so pričakovali, da jim pride na pomoč o kakem slučajnem razpadu habsburške monarhije. Le ker so čutili, da je car njih tihi in mogočni zaveznik, so gnali misel o razpršitvi avstrijske državne misli do skrajnosti.

To pa postane ob sedanjih razmerah malo drugače. Od kar vihra v Rusiji revolucija, pomenja padec Habsburžanov za Čeha in Jugoslovane ali nemška ali poljska ali madžarska odvisnost. Vsled tega bodo ravno Čehi in Jugoslovani postajali od dne dne bolj habsburški in državo ohranjujoči, in to tem bolj, čim nižje pade ruska moč. V tem je dobila podunavska monarhija tako varstvo za svoje bodoče življenje, da nanj pred par leti niti mislila ni.

Tudi balkanski Slovani bodo prisiljeni, nehati s svojim obračanjem do Peterburga, ker tam še dolgo dobo ne bo s političnimi načrti, ki bi se nanašali na avstrijske in balkanske Slovence, ničesar opraviti. Tudi Srbi bodo morali prenehati s svojo dvojno politiko, tukaj Dunaj tam Peterburg, in postati avstrijska vazalna (podložniška) država.

Da bi imela zdaj Avstrija takega energičnega državnika, bi se dalo mnogo doseči: vstvariti demokratično monarhijo — cesarstvo in splošno ter enako volilno pravico — ki naj bi premagala vsa hrepenenja po narodni neodvisnosti. Način pa, kakor se je izšla ogrska kriza, je pokazal, da je politična volja na osrednjem mestu prešibka, da bi znala izkoristiti položaj. K dosegu zgodovinskih uspehov je dvoje neobhodno potrebno: ugoden položaj in močne osebnosti. Prvo imajo Habsburžani, drugega nimajo.

„Liberalizem.“

I.

Nobena politična ideja ne more zmagati brez organizacije, od vseh političnih struj pa je liberalizem najtežje organizirati. Stari liberalizem je tudi vsled slabe organizacije poginil. Njegova organizacija ni bila nič drugega kakor medsebojni osebni odnosi merodajnih in vplivnih oseb v raznih volilnih okrajih. Taka rahla organizacija je zadoščala, dokler tudi nasprotnik ni bil boljše organiziran. Od tedaj pa, odkar so vstvarili nasprotniki močno stranko, je razpadel in se razsul prhki sistem liberalizma. Dostikrat je zadostovala samo smrt enega človeka, in volilni okraj je bil izgubljen. Tudi strankarska razkosanost liberalizma je posledica slabe organizacije. Pri socialni demokraciji vidimo, kako lahko prenese krepka organizacija notranja nasprotstva. Tudi liberalizem bi mnogo lažje prebil vsa notranja nasprotstva, da je bil organiziran na demokratični podlagi.

II.

Bistvo demokratične organizacije obstoji v tem, da ni noben strankarski pristaš brez vsakega vpliva na strankino vodstvo. Tega cilja seveda ni nikdar mogoče popolnoma doseči, vendar se je treba prizadevati, priti mu vedno čim bliže. Organizacija starega liberalizma je imela na sebi nekaj patriarhalnega t. j. obstajala je v jerobstvu in varštvu liberalnih volilcev po merodajnih osebah, ki niso bile dolžne nobenega odgovora nikakemu strankarskemu shodu. Ta ožakovski sistem je na videz jako pripraven, a njegova posledica je, da ni nikjer podvoditeljev. Liberalizem nima nobenih prostovoljnih podčastnikov. Zdaj se trudijo vse liberalne skupine, da bi se jim posrečila modernizacija svojih organizacij, ali veliko še manjka, preden bodo stari grehi vsaj malo popravljeni.

III.

Organizacija klerikalne stranke sloni na duhovščini. To je jako trdna podlaga. Glavnih organizatorjev ni treba nič plačati in so raztreseni po celi deželi. Le pomislimo, kaj se pravi, postaviti se taki organizaciji po robu!

IV.

Socialna demokracija je takoj izpočetka mnogo bolje pojnila bistvo organizacije kakor ves meščanski liberalizem. Ona je dosegla ono neverjetno, da ima stranka najrevnejših ljudi največje strankarske blagajne. Delavski vinarji se zbirajo in se spreminjajo v neprestano organizacijo. Ta stranka je dosegla, da ima v najmanjših in najoddaljenejših krajih svoja društva in svoje zastopnike. Ona ima več govornikov, kakor katerakoli druga stranka. Kdor je imel priliko bojevati se v volilni borbi proti socialnim demokratom, se je mnogokrat začudil, kaj je mogoče doseči z ljudmi z golo ljudskošolsko izobrazbo.

V.

Liberalizem ima v svoji sredi pač mnogo takih oseb, ki bi mogle šteti nekaj denarja, kakor tudi takih, ki so zmožne govorništva in pisateljevanja, ali do sedaj se mu še ni posrečilo,

spraviti svoje moči do veljave — do življenja. To velja več ali manj o vsakem meščanskem liberalizmu. Skoro nikjer ni kake vplačevalne obveznosti. Mnogokrat so se prej posmehovali malim doneskom, ali v tem niso storili drugega, kakor posredno prezirali vse nižje stoječe. Pravi strankarji morejo biti samo tisti, ki vplačujejo svoj redni donesek. Samo kdor vplačuje tudi dela. In šele tedaj zadobi liberalizem v posameznih okrajih samostojen pomen, če je organiziran kot stranka vplačujočih članov. Volilni okraj ali politično društvo brez svoje blagajne je instrument, ki ni za nobeno rabo.

VI.

Povprečni liberallec ne plača ničesar za liberalno politiko, ker dandanes še ne pojmi, da je postal iz politike v vseh parlamentarno urejenih državah trgovski obrat. Baš stranka, katerej pripada večina trgovcev, je to najmanj spoznala. Posmehujejo in norčujejo se pri nas iz velikanskih stroškov vsakih angleških ali ameriških volitev, ker ne vidijo, da je nemogoče trajno vzdržati takega parlamentarnega sistema brez pomoči strankine organizacije, ki jo je treba upravljati tako kakor kak naraven poklic. Znati izpreminjati voljo in zahteve državljanov v politični vpliv ne pride samoobsebi, ampak je postalo opravilo, ki si ga je treba prav tako znati prilastiti, kakor kako drugo delo. To so pokazali nemški agrarci in socialna demokracija; liberalizem bi se moral to šele navaditi. Dokler ne izda liberalizem ničesar za politiko, mora odračunati vsaj desetkratni znesek v obliki carine, davkov itd.

VII.

Mnogim liberalnim je predolgočasno, pečati se s podrobnim delom organizacije. Resnično, treba je k temu mnogo truda in samozatajevanja. Ako pa nimate tega potrpljenja, potem je prav, da vladajo nad vami drugi! Sicer pa je ono najtežavnejše in trudapolnejše samo pričetno delo. Če se je ustanovilo enkrat društvo, ki nalaga svoj denar metodično zopet v agitacijo, se pokaže polagoma obratni uspeh sam od sebe.

VIII.

Najvažnejša točka liberalizma so volilna društva v posameznih okrajih. Končno je pri današnjih razmerah in položaju liberalizma precej vseeno, kak naslov nosi tako lokalno društvo. Naj se imenuje ljudsko, demokratično, mladoliberalno, narodno napredno, samo da je v resnici liberalno. Vse kar je liberalno napredno, se vendar nekoč strne v eno.

IX.

Nova organizacija napredne misli mora vzrasti v provinci, na deželi. V glavnem mestu ni nastalo doslej še nobeno novo politično gibanje.

X.

Glavno krivdo vse pomanjkljivosti liberalne organizacije nosi liberalno časopisje. Še vedno imamo precej listov, ki jih je prištevati liberalni smeri. Kdaj pa beremo v njih kako resno besedo kot opomin za pristop strankinim društvom ali zvezam? Tudi tem listom bi se mnogo boljše godilo, da bi obstajale velike or-

ganizacije, ki bi delale za njih razširjenje. Mesto razkladati na dolgo in široko vsakdanji klač, in na prav malenkostni način polemizirati in se prepirati z nasprotnimi listi, bi morali vsi liberalni in svobodomiselni listi opozarjati na dolžnost organizacije vseh protiklerikalnih državljani. Potem se v prihodnje ne zgodi več, da ostane od 100 čitateljev liberalnih listov v oddelčnem trenutku samo 30—40 zvestih. N.

Židje na Ruskem.

Vre. Vžigajo se plameni. Glasovi ruske revolucije pretresajo ves svet. In s posebno grozo pričakujejo Židje iz Varšave in drugih mest bližnjih dogodkov, negotovih in nejasnih, zlo obetajočih.

Za nas, ki živimo daleč od Rusije in krvavih dogodkov, o katerih poroča dan za dnevom brzojav, je mučno, slutiti nečloveška klanja, in imeti nobenih sredstev, preprečiti, kar se na tistem pripravlja. Najhujši sokrivec so oni, ki so posodili ruski državi denar, in naj so to židje ali kristjani. Velik sokrivec je znana židovska veletvrdka Mendelssohn. To se pove lahko pred vsemi židi in kristjani.

Toda le o nepoznanju dejanskih razmer ali pa o hotnem zavijanju resnice priča, kdor govori o ruskih židih v obče kot o revolucionarjih. Kajpada, tudi židovskih revolucionarjev je dobiti prav tako kakor pravoslavni, katoliški itd. Da se rekrutirajo nezadovoljneži iz židovskih vrst, ni nič čudnega, saj živi v Rusiji Židov skoro do štirih milijonov. Ti morajo postaviti svojo glavo prav tako pod meč ali vrv krvnika, kakor kak drug puntar, ki se bori proti carski samovladi za ljudske pravice. Večina židov, ki je ubitih pri progromih, je popolnoma politično neangažiranih n. pr. stari ljudje, žene, otroci, pravoverni židje starih obredov.

To je treba povedati enkrat našim starokopitnim, reakcionarnim listom, ki kažejo vsakokrat, če je ubita kaka taka nedolžna oseba, na revolucijo, češ, to so njene posledice in izrablja to izvajanje, da straši svoje čitatelje pred revolucijo t. j. gibanjem, ki zahteva nekaj novega, ki zahteva za vse državljane brez razločka spola ali rodu enake dolžnosti in enake pravice. Mnogokateri slovenski listi izrabljajo prav ruske žide v svoje strankarske namene; svoja človeška čuvstva zapostavljajo daleč za dobičkarjo svojih želj.

Razumemo tudi razne nagibe in vzroke preganjanja židov na Ruskem. Ni ga namreč kmalu tako prebrisanega človeka, kakor je žid. Ker so drugi v tem oziru mnogo pod njimi, pridejo kmalu židje v ospredje in zdaj se dvigne srd ponižanih, ki so bili nekdanj gospodari a so bili zdaj prekošeni. Ločimo te gospodarske nagibe od političnih: ne kričimo, da so židje ono zlo, ki podpihuje in „dela“ revolucijo na Ruskem. Žid je v ruski revoluciji prav tak trpin in heroj, kakor je bil vsak narod, kadar je zgrabil za puško in stopil na barikado v boj za človečanstvo. Samo narod in ljudje, ki nimajo nobenega srca, nobenega hrepenenja in razumevanja za svobodo; samo človek, katerega duh ni poletel nikdar preko jarma suženjstva, ki ga tlačijo k tlom; samo tak kdor hoče živeti v temi — samo ti ljudje morejo razpravljati kot o resnem strankarskem vprašanju, ali smemo zdaj, ko se gre med drugim slučajno tudi za ruske žide, čutiti kot ljudje ali ne.

39. kongres angleških strokovnih društev (Trade Unions).

Minuli mesec je zboroval v 723.000 prebivalcev broječem mestu Liverpool na Angleškem 39. kongres angleških strokovnih društev, ki se ga je vdeležilo 491 odposlancev, zastopajočih 1.554.000 organiziranih delavcev. Kongres je zboroval v najkrasnejšem liverpulskega mestnem domu, v obliki rimskega svetišča sezidanega St. Georges Hall, ki ga je prepustila občina brezplačno delavstvu. Nadžupan liverpulski je v svojem pozdravnem nagovoru zlasti želel, da bi se doseglo mirno razmerje med delodajalci

in delavci. Župan iz Birkenheada je opozarjal na velike socialne izpremembe, ki se zdaj vrše v Angliji: moč je prehajala polagoma iz rok plemenitnikov na srednji stan, tovarnarje in trgovce, in se nagiba zdaj vedno bolj na delujočih stanov. „Mislim, da ima dežela od tega samo koristi, kajti čim več oseb, ki se brigajo za njeno blaginjo, tem boljše je za vse“. Župan iz Bootla je povdarjal, da se je po njegovih mislih politični vpliv delavstva šele zdaj prav zaznal in še naraste v prihodnjih dneh v korist „blaginji pretežne večine angleškega ljudstva“.

Vodja kongresa, Cumming, tajnik strokovnega društva za kotlarje, je navajal v svojem pozdravnem in otvoritvenem govoru med drugim sledeče:

„Današnji 39. kongres je edini te vrste, odkar pomni zgodovina delavskega gibanja na Angleškem. Med delegati ni nič manj nego 30 članov državne zbornice, eden med njimi celo z naslovom Right Honorable (ta ministrski naslov je podelila sedanja liberalna vlada voditelju rudarjev Burtu). Ko smo se sešli na lanskem kongresu v Hanleyju, je bila na krmilu vlade še struja, ki je bila sovražna delavskim strokovnim društvom. Kolo napredka se ni hotelo zavrteti in mi delavci smo z nestrpnostjo čakali, kdaj pošljemo v zbornico večje število samostojnih delavskih poslancev, ki bi pričeli ne oziraje se na obstoječe stranke boj za upravičene delavske tirjatve.“

„V pričetku tekočega leta smo bili velik boj: naši nasprotniki so se vrnili v tako majhnem številu v zbornico, da nam ne morejo več resno škodovati. Ne glede na stare liberalne nasprotnike je stalo nad 50 kandidatov unionistov (tako se imenujejo na Angleškem konservativci, nazadnjaki) nasproti delavskim kandidatom. Angleška javnost je bila v gotovem oziru razočarana nad „nenadnim razvojem“ delavske stranke, ali za tiste, ki so se borile že leta in leta za delavske pravice, ni bilo to nikako razočaranje. Za Trade Unions je zmaga delavske stranke najznačilnejša poteza zadnje volilne borbe. In druga taka točka te borbe je zmaga liberalcev, v katerih vrstah se nahaja mnogo odkritih delavskih prijateljev in od katere smo pričakovali, da bo nam nasproti pravičnejša, kakor dosedanja konservativna vlada.“

„Ni moj namen, pečati se z razmerjem obeh delavskih strank (socialistične-samostojne in liberalne). Storiti hočemo vse, da varujemo enotnost delavskega gibanja. Lahko se zanesete, delavska armada ne bo dovolila, da bi je malenkostne praske razdvojile in vsakomur pokaže duri, kdor bi stavljaj svoje osebne antipatije višje nego boj delavcev za svojo svobodo. Veseli smo se lepe vsake dogodek čuječe enotnosti gospodarskih in političnih delavskih gibanj. Gospodarska in politična akcija sta kakor dve roki delavskega pokreta. Mi moramo rabiti obe roki, ako hočemo izvršiti dobro delo. Moč kapitala, ki ga reprezentirajo veliki monopoli in družbe, ki vladajo na tisoče delavskih življenj, raste od leta do leta. Če tudi se dobe med posameznimi podjetniki osebe, ki so dobri ljudje in meščani, vendar je večina njih brez srca in brez ljubezni, ki gledajo povsodi samo na svojo korist.“

Naraščanje moči kapitalizma je nevarnost za občni blagor. Proti takim vplivom ni nikaškega družega boljšega sredstva, kakor gospodarski in politični Tradeunionizem.

„Delavstvo ima prav tako svoje napake kot kapital. Storilo je že svoje napake in jih bo tudi v bodoče. Mnogim našim mladim ljudem manjka čut požrtvovalnosti in velikodušne lojalitete. Mnogo je tudi takih med nami, katerih samopašnost in lahkomišelnost naše gibanje ovira. In če upravičeno očitamo kapitalu, da je brez srca, ne smemo pozabiti, da je tudi dosti delavcev brezsrčnih. Kaj vsega bi ne dosegli, da smo kakor eden izobražen in trezno misleč narod.“

Ko je izrekel še svojo iskreno željo, da bi se njegove nade izvršile, je končal. Navzoči so mu glasno pritrdjevali.

Na kongresu so sklenili, ustanoviti strokovni dnevnik, ki naj zastopa zahteve in cilje delavstva. Sprejeta je bila tudi resolucija, če tudi se zdi, da ne bo imela praktičnega pomena,

ki zahteva združitev liberalnih delavskih odposlancev z neodvisno delavsko stranko. Ustanovitev obveznih spravnih sodišč in razsodišč po neuzelandskem vzorcu je bila odklonjena z 938.000 glasovi proti 541.000. Edini so si bili delegatje v zahtevi po starem pravu za strokovna društva, ki je izključevalo zaplenitev strokovne blagajne o priliki štrajkov ali sporov s podjetniki. Dva odposlanca kongresa sta dobila nalogo, napotiti se s komisijo, obstoječo iz angleških učenjakov in parlamentarcev, v Peterburg, da izroče poslancem dume osebno svoje simpatije — ali ravno iste dni je bila дума razpuščena in izvoljenca nista mogla več izvršiti svoje naloge.

Sprejete so bile nadalje resolucije, ki zahtevajo pomnožitev obrtniških nadzornikov, izvedbo stanovanjskih reform in Surnega delavnika in zakon, ki bi prepovedoval podjetnikom, odpovedati stanovanje štrajkujočim.

Kongresa se je vdeležilo tudi čvetero ženskih zastopnic od strokovnih zvez telefonistinj, knjigovodkinj, prodajalk in vlagalk čaja.

Štajersko.

Politični shod v Trbovljah.

V nedeljo, 30. sept. sta sklicala državni poslanec dr. Korošec in deželni poslanec župan Roš zborovanje, da poročata o svojem delovanju.

Dvorana pri Špancu je bila nabito polna socialnih demokratov, drugi elementi so bili docela potisnjeni v ozadje. Za predsednika bil je voljen socialdemokratski vodja Rinaldo, ki odda besedo drž. poslancu dr. Korošcu. — Diplomatične talente našega „najmlajšega“ se je že dostikrat postavilo v pravo luč. Mož, ki je na Štajerskem najhujši zastopnik kranjskega klerikalizma, spiritus rector „Slov. Gospodarja“, pokazal je tudi na tem zborovanju, da ne podleže raznim neprilikam. V izvrstnem govoru je poročal o delovanju državnega zbora v zadnjih mesecih — volilna reforma, vojaška taksa, sladkorno vprašanje, obrtni zakon — in iz njegovih besedi je donela le skrb in vnema za ubogega — proletarca-delavca. Njegove besede so izzvale celo pri največjih nasprotnikih glasno pritrdjevanje.

Veliko ugodnejše je vplivalo na objektivnega poslušalca poročilo dež. poslanca Roša. Besede njegove so bile sicer priprostejše, a videlo se je, da se mu ne gre za prazno „Popularitätshocherei“, ampak za stvar samo. O križih in težavah štajerskih deželnih poslancev, o nečutenem terorizmu nemške večine je vedel povedati marsikatero resnico (zdi se nam le, da bi bil poslanec tudi lahko priporočil svojim kolegom v dež. zboru včasih malo več energije in zanimanja), vprašanje meščanske šole v Trbovljah in slov. kmetijske šole je pojasnil svojim volilcem prav povoljno, končno se je obrnil ostro proti nameravani nemški šoli na Hrastniku.

Obema poslancema se je zahvalil predsednik Rinaldo, ki govori med drugim tudi o vprašanju volilne reforme.

Jurist Kramar utemeljuje nato znane mariborsko-tržaške resolucije povdarjajoč, da upa, da jih tudi današnja socialnodemokratska večina sprejme. Kakor posamezni sloji tako je tudi slovenski narod kot tak proletarec med drugimi narodi in brezobziren boj za njega pravice mora vzbuditi simpatije in pridobiti pomoč pri vsakomur. Predsednik Rinaldo pa je nastopil sam kot govornik, znal preprečiti sprejem resolucije, na očitno veselje dr. Korošca: propadla je nezaupnica poslancem „Slov. Zveze“ in „Slovenec“ bo lahko deduciral, kako brezmejno zaupanje vživa dr. Šusteršič celo pri načelnih nasprotnikih. —

Soglasno pa je bila sprejeta od visokošolca Kramarja resolucija, ki se glasi:

Najavnem shodu zbrani ogorčenoprotestirajo protinameravani ustanovitvinemške ljudske šole na Hrastniku. V tozadavnem delovanju nekaterih nemških in nemčurskih uradnikov vidijo

zborovalci le nečuden poskus, odtujiti slovensko dečo slovenski domovini in materinemu jeziku — česar pa ne morejo in nočejo pripustiti nikdar. — n —

V zadevi prof. Frischaufa so se vendar ganili slovenski poslanci. Vlado je interpeliral dr. Korošec in drugovi.

„Posavska straža“ bode ime novemu narodno-gospodarskemu listu, ki bode izhajal trikrat na mesec v Brežicah (glavni urednik odvetnik dr. Benkovič) in bode zastopal lokalne zadeve v štajersko-kranjskem Posavju. V političnem oziru se bode pa glede na domači politični prepir zavzemal za spravljivost med strankami. Tiskal se bode v Krškem.

Demon alkohol. 26letni Franc Čojhter v Hočju pri Mariboru je v pijanosti napadel lastno mater in ker jo je oče branil, udaril tega s polenom, da mu je zlomil roko. Obsojen je bil na 3 mesece zapora.

Narodni list, glasilo nove stranke, prične izhajati v kratkem kot tednik v Krški tiskarni.

Vozniki pazite se! Dne 4. t. m. se je peljal pesestniški sin Anton Jagodič iz Kovače vasi po cesti iz Slovenje Bistrice proti kolodvoru. Sedel je na sprednjem delu voza in ker je bil najbrže nekoliko vinjen, padel z voza. Pri tem mu je zašla leva nova v kolo tako nesrečno, da mu jo je čisto odtrgalo. V par minutah je izdihnil. Pripeljali so ga v mestno mrtvašnico, da ga raztelesijo.

Primorsko.

Letošnja trgatev. Lepšega in ugodnejšega vremena, kakor ga imajo zdaj na Goriškem sploh, si ne moremo želeči. Trgatev sicer letos ne bode bogata, ampak le srednje vrste, a vinska kapljica bode izvrstna.

Napad. V Trstu so ob treh ponoči trije neznanci napadli delavca Alojzija Slokoviča, ki se je vračal domov. Komaj se jih je ubranil, da ga niso oropali. S pomočjo drugih, ki so se slučajno ob tej uri znašli na ulici, je pregnal nadležne tatove ter celo enega, katerega je zasledoval po zavitih ulicah, ujel. Dotičnik je neki klobučar.

Kako se godi s slovensko dečo v Trstu. Mestni svetovalec dr. Slavik je v debati v mestnem svetu o italijanski šoli pri Sv. Ivanu navedel slučaj, ki kaže, kake vrste Italijani so tisti, ki pohajajo v Legino šolo pri Sv. Ivanu. Prejšnja učiteljica te šole je namreč to mesto zapustila, ker ni mogla s svojimi učenci več izhajati. Učiteljica je znala samo italijanski in niti besedice slovenski. Otroci pa so bili po veliki večini Slovenci. Tako je prišlo do tega, da učenci niso umeli svoje učiteljice, učiteljica pa ne njih. Najeli so drugo učiteljico, ki zna slovenski in ta se mora z otroci razgovarjati v slovenskem jeziku. „Piccolo“ je pojasnil dr. Slaviku, da so na Legini šoli sami Italijani (tudi Gorazd in Metodij??), da je prejšnja učiteljica šla iz Sv. Ivana, ker je bila prestavljena na boljše mesto v — Oprtalj (!!!) in da tudi nova učiteljica, ki sicer zna slovenski, govori z otroci le italijanski. Ta lov na slovenske otroke je res gnjusen in smešen obenem.

Kranjsko.

Od Sv. Jakoba ob Savi.

(V zadevi občinskih volitev.)

Občinske volitve pri nas bi se morale vršiti že spomladi. Volilni imenik smo dobili že meseca maja razporežen na vpogled. O kakem prizivu prav ničesar ne vemo, ali vendar ni o volitvah nobenega govora, kdaj bodo ali pa se jih sploh ne meni razpisati. Res je, da ima naš župan pri svojem gospodarstvu mnogo dela — saj ga pri županstvu še ni imel. Čudno se nam zdi samo to, da okrajno glavarstvo ne podrega, da bi se volitve vendar že enkrat vršile, kajti nič drzega si ni bolj želeči, kakor da pridejo v odbor možje, ki jim je občni blagor na srečo in ki se razumejo bodisi na to bodisi na ono stvar.

Dosti pritožb se čuje zdaj od gotovih strani proti Kršmancu, ki spravi marsikatero resnično stvar na dan, a resnici na ljubo moramo povedati, če bi še njega ne bilo v odboru, bi niti poštenega računa ne mogli predložiti, ker naš gosp. župan je vpisal že celo dohodke med stroške.

Ob svoji izvolitvi se je izrazil župan Andrejček, da je malo vreden tak župan, ki dremlje. Toda zgodila se je še večja nesreča: gospod Andrejček je celo prav mirno zaspal. To pričajo zlasti ceste in občinska pota. Kakšen je pogled na nje! Kamna je po cesti, da se ti morajo kolesa pri vozu razbiti; kadar pa dežuje, bi bilo dobro, da ima, kdor gre čez Pšato, čoln s seboj, da se prevozi skozi vas.

Ker se ni za to nič zmenil, je napravil naš župan nekaj drugega: pogodil se je za nasipanje okrajne ceste. To pa je tako skvaril, da mu jo je vsaj cestni odbor po zaslugi gospoda Vilfana izvrgel ter mu tretjino manj izplačal, kakor je znašala županova tirjatev. Seveda je župan to cesto takoj drugemu prepustil. Ta nam je sicer napeljal lep gramoz, a kaj pomaga, če ni leto dni nobenega cestarja, ki bi vsaj jame zagrebel. Za to se ne zmeni ne naš župan ne cestni načelnik Bele.

Poznavajoč razmere, čutimo, da je prav zadnji čas, da bi se slednja imenovana malo vzdramila in izpeljala cesto pri Soteski naravnost. S tem bi se izognili mnogih vsakoletnih stroškov, ker se mora zdaj cesta na tako mehkem svetu zelo nasipati in jo še potok razdere. Tudi bi bila cesta dolga samo 300 m mesto sedanjih 600 m. Ta stvar je prišla že pri bivšem županu v tek in bila bi izvršena, da se ni oziral gospod Bele preveč na eno osebo, ki je želela, da bi šla pot mimo njegove gostilne. Vendar se mu je preprečilo. Vprašamo torej vljudno našega cestnega načelnika, mu je-li en gostilničar več nego cela občina in celi okraj?

Za vas, možje volilci, pa je čas, da se probudite, ter si izvolite odbor, ki bo skrbel za blagor občine.

Eden, ki je vnet za napredek.

Slovensko gledališče. O prvi letošnji slovenski predstavi deželnega gledališča v Ljubljani, Leoncavalovem Glumaču in Mascagnijevi Cavalleriji rustikani, nam piše naša poročevalka: V gledališču je bilo jako lepo. Neki pl. Reznov, prvi tenorist, je pel naravnost krasno. Godbi ni bilo treba arije niže intonirati, kar se je pri Orželskem žalibog moralo zgoditi. Skalo va, kakor po navadi, poje imenitno. Jaz n. pr. bi jo ves dan poslušala. Uloga Lole iz Cavallerije rustikane mi je znana še odprej: pela jo je gea Prohazkova. Po pravici rečeno, meni ni ugajala, pač pa ima mehek glas. Bariton in bas mi včeraj izjemoma nista dopadla. — Isti operi so ponovili na dan cesarjevega godu, 4. oktobra.

Luka Svetec, znani Slovenec, notar v Litiji, je praznoval v ponedeljek 80letnico svojega rojstva. Luka Svetec je igral nekaj časa tudi v slovenski politiki vlogo političnega voditelja. Imel je mnogo globlji vpogled kot vsi tedanji politiki, sploh je ena najlepših naših prikazni. Stari Janez Bleiweis ga je imenoval nekoč „kristalizovana slovenska pamet“, dasi mu je drugače nasprotoval.

Novo društvo. Vlada je potrdila pravila novo ustanovljenega društva „Slovensko društvo perutninarjev in rejcev vseh malih domačih živali“ s sedežem v Trzinu.

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani 175. vodstvena seja se je vršila v družbenih prostorih „Narodnega domu“. Začetek ob 8. uri popoldne 20. septembra 1906. Navzočni: Tomo Zupan prvomestnik, dr. Karel vitez Bleiweis-Trsteniški, Fran Črnagoj, Aleksander Hudovernik blagajnik, dr. Ivan Merhar, Luka Svetec namestni prvomestnik, Anton Svetek, dr. Ivan Svetina, Ivan Šubic, dr. Pavel Turner ter Ivan Vrhovnik. Izmed nadzornišva je bil navzoč dr. Fran Ilešič. V smislu § 18. družbenih pravil sta se vdeležila seje tudi zastopnika moške podružnice na Greti pri Trstu: Fran Godnik in Josip Katalan. — Prvomestnik je otvoril sejo ter pozdravil prav posebno še v prvo navzoče izvoljence in povdarjal, da še ni

bilo tolike udeležbe do sedaj na vodstvenih sejah, želeč, da je ta vzgledna vnema za našo dobro stvar trajna za vselej. Častital je imenom vesoljne družbe namestnemu prvomestniku Luka Svetecu na njega 80tem rojstnem dnevu, ki bode rožnovenski ponedeljek, 8. oktobra t. l. Potem, ko so se obširno razpravljale razmere na rojanskem družbinem otroškem vrtcu v Trstu, se je imenovala dosedanja tržiška otroška vrtnarica gdč. Agneza Staralova za otroško vrtnarico v Rojanu in dosedanja rojanska otroška vrtnarica gdč. Marica Črnigojeva za otroško vrtnarico v Trzinu. Ravnatelj vodstvene pisarne je bil izvoljen dr. Ivan Svetina, ki je obenem sprejel začasno vesoljno tajnikovanje. V ožji odbor v smislu § 18. družbenih pravil so bili izvoljeni Tomo Zupan prvomestnik, dr. Karel vitez Bleiweis-Trsteniški, Aleksander Hudovernik denarničar, Luka Svetec namestni prvomestnik, dr. Iv. Svetina (ki že vrsto let namestuje v tem odboru glavnega tajnika) in Ivan Šubic. Vodstveni svetovalci v smislu § 18. al. 8. so bili izvoljeni ces. svetnik Ivan Murnik, stolni dekan Andrej Zamejic, hišni posestnik Oroslov Dolenc, odvetnik dr. Fran Munda ter c. kr. prof. v p. Makso Pleteršnik. Zahvala se je izrekla izstopivšima vodstvenima udoma županu stolnega mesta Ljubljane Ivanu Hribarju, ki ima bistvene zasluge za Velikovško šolo ter kanoniku Antonu Žlogarju, ki je družbi tajnikoval od njegovega začetka do letošnje vel. skupščine. Potem ko se je rešilo več notranjih družbenih upravnih zadev, je zaključil prvomestnik ob pol 7. uri zvečer sejo.

Letovišče Bled. Letos je bilo od 1. maja do 30. septembra na Bledu 3500 tujcev, kateri so prenočevali, lansko leto 2914, torej letos več za 586. Zdraviške pristojbine je bilo 4616 kron 75 v., godbene pa 2491 K vplačane. Oprostilo se je tujcev, kateri pristojbine težko plačujejo v celotnem znesku 445 K 50 v.

Ljudsko knjižnico v Kranjski Gori je otvorilo akad. počitniško društvo Prosveta.

Deželna blaznica. Ljubljanski Slovenec poroča v sobotni številki: Poročali smo že večkrat o velezanimivi napravi v deželni blaznici na Studencu, kjer je z vednostjo dež. odbora nastavljal dr. Karol Bleiweis nekega blaznega Joža za portirja. Ta Joža je z dr. Bleiweisom časih jako kolegijalen, časih pa tudi ne in takrat je Bleiweis v nevarnosti, da ga Joža izpodi iz Studenca ali pa napravi z njim tako, kakor z ono žensko, ki je nekoč stala pri vratih blaznice in katero je Joža na višje povelje osuval. Joža se čuti gospodarja na Studencu! Nedavno je Joža prišel zopet v razpoloženje, v katerem z dr. Bleiweisom ni bil zadovoljen. Blazni na Studencu imajo namreč škandalozno pomanjkljivo hrano. Ta škandal ne čuti sicer naš dež. odbor, čutil ga je v svojem želodcu portir Joža. „Mleka hočem“, je povedal dr. Bleiweisu, ko je dr. Bleiweis prišel mimo bazarja. „Ka-a-aj“, se je razjezil dr. Bleiweis, „mleka, tega pa ne!“ Joža je dr. Bleiweisa tako pogledal, da je dr. Bleiweis takoj prišel z Jožo glihati. Prišel je ponujati Joži „prežgano juho“, o kateri je znano, da je na Studencu po krivdi nepravde varčnosti dež. odbora precej podobna vodi. „Kaj, prežganko“, je zavpil Joža, „saj imam tlela cev bazar!“ Dr. Bleiweis se je sicer uvidel, da ga je Joža premagal in da sta prežganka in bazar res precej slična, pa udal se le ni. „Koga“, je zarohnel še krepkejšo dr. Bleiweis, „koga pa češ, saj nič ne delaš!“ — „Koga pa ti delaš“, je prišel upiti nato Joža z dobrim razumevanjem položaja in kazal dr. Bleiweisu pod nos prekrižani roki z dvema figama. — „Ti eno figo delaš!“ Dr. Bleiweis je nato umolknil in Joža je dobil mleko, da ni še dalje govoril... Tako je Joža na Studencu že prekosil naš deželni odbor! Ako bo kedaj deželni odbor prišel do tega, da bo preiskaval dr. Bleiweisovo ravnateljstvo na Studencu, tedaj bo Joža dobil od dr. Bleiweisa poleg mleka še „klobaso“.

Vodovod Košana—Kal—Neverke. Poljedelsko ministerstvo je zagotovilo za vodovod Dol. Košana-Kal-Neverke 40% državne podpore. Ker so troški proračunjeni nekaj nad 84.000 kron, iznašala bode državna podpora 34.000 kron.

Žrtev svojega poklica. Na Mediji pone- srečil je na grajščinski žagi 18 let stari delavec Jakob Grahek iz Št. Jurija. Zvezati je hotel s transmisijskim jermenom brus, na katerem si je hotel neki delavec nabrusiti sekiro. Pri tem ga je pa jermen za desno roko prijel ter ga vrgel čez transmisijski drog. Pri tem so bile Graheku zlomljene obe roki in strti obe nogi. Zadobil je pa tudi težke notranje poškodbe, tako da je bil takoj mrtev. Namenjen je bil v Ameriko.

Socialno gibanje.

Belgijskih delavcev je skupaj 1.265.000, in sicer 970.000 moških in 295.000 ženskih. Od teh jih je organiziranih v socialnodemokratskih strokovnih društvih 94.151, v klerikalnih 14.814, v liberalnih 1.685 in v nepristranskih 34.853. V nepristranskih je po mišljenju ogromna večina socialistična, in se imenujejo nepristranska samo vsled tega, ker je v njih tudi nekaj takih članov, ki so drugačnega mišljenja a spadajo k isti stroki n. pr. brusarji demantov, tkalci, stavci, steklarji itd.

Napredovanje socialistov v Afriki. V severni Afriki prično izdajati francoski socialisti prvi list te vrste v tem delu sveta. Naslov mu bo Severno afrikanški Socialist in bo izhajal za zdaj mesečno po enkrat.

Ženski vestnik.

Avstrijsko ženstvo in volilna reforma. V Mannheimu na Nemškem ima socialna demokracija iz rajha svoj strankarski shod. Obenem ima tam tudi ženska organizacija svoj sestanek. In zanimivo je slišati, da očitajo Nemke Avstrijem prav zelo, da so izločili takoj pričetkom boja za splošno in enako volilno pravico ženstvo. Takoj za tem je posegel v debato državni poslanec Avgustin Bebel, pisatelj knjige Žena in

socializem, ki jo priobčuje Naš List, in dejal med drugim: socialna demokracija ne sme poznati drugačne politike nego načelne. In naši sodrugi v pretežni večini katoliški Avstriji in Belgiji so storili s tem napako, da niso povdarjali tudi ženske volilne pravice in se boje, da bi prišla žena s tem preveč pod vpliv in odvisnost duhovščine. Avstrijski in belgijski socialisti se bodo moralivsled tega še opravičiti na mednarodnem socialističnem kongresu.

Izborno zalogo vsakovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah priporoča

ANTON MÜLLER

vinotržec v Domžalah

(Kranjsko).

Razpošiljanje blaga na vse kraje sveta!

Najcenejša, največja eksportna tvrdka!

H. Suttner urar Ljubljana

priporoča svojo veliko, izborno zalogo finih

švicarskih ur

brilantov, zlatnine in srebrnine v veliki izbiri po najnižjih cenah.

V dokaz, da je moje blago res fino in dobro, je to, da ga razpošiljam po celem svetu. Na stotine pohvalnih pisem je vsakomur prostovoljno na ogled, da se lahko sam prepriča.

Prosim, zahtevajte veliki novi cenik, ki se pošlje zastoj in poštne prosto. 26-17

Oglejte si — **poljedelskih strojev**, slamoreznic, čistilnic, največjo zalogo mlatilnic, gepelnov in preš za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, železnih nagrobnih križev itd. pri

FR. STUPICA V LJUBLJANI na Marije Terezije cesti št. 1 in na Valvazorjevem trgu 6, nasproti Križanske cerkve.

Ravnotam zamorete kupiti vsak čas po najnižjih cenah traverze, železniške šine, cement in vse druge stavbne potrebščine, razno orodje, sesalke za vodo, vino in gnojnice, vseh vrst tehnične in uteži in vse druge v železninsko stroko spadajoče predmete.

Pozor! Čitaj! Bolnemu zdravje!

20 — 4

Pozor! Čitaj! Slabemu moč!

Pakraške želodčne kapljice.

Pakraške želodčne kapljice: Delujejo izvrstno pri vseh želodčnih in črevesnih boleznih ter odstranjujejo krče, boleti iz želodca, vetrove in čistijo kri, pospešujejo prebavo, zganjajo male in velike gliste, odstranjajo mrzlico in vse druge bolezni, ki vsled mrzlice nastajajo. Zdravijo vse bolezni na jetrih in vranici. Najboljše sredstvo proti boleti maternice in madron; zato ne smejo manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši. — Naj vsakdo naroči in naslovi: Peter Jurisić, lekarnar v Pakracu štev. 60, Slavonija. — Denar se pošilja naprej ali s poštanim povzetjem.

Cena je sledeča (franko na vsako pošto): 12 stekleničic (1 ducat) 5 K, 24 stekleničic (2 ducata) 8 K 60 v., 36 stekleničic (3 ducati) 12 K 40 v.

Slavonska zel.

njuje goste sline ter deluje izvrstno pri vseh, tudi najstarejših prsnih in pljučnih bolečinah. Moja zdravila Pakraške želodčne kapljice in Slavonska zel priporočajo mnogi najboljši zdravniki. Cena je sledeča, (franko na vsako pošto): 2 originalni steklenici 3 K 40 v.; 4 originalne steklenice 5 K 80 v.; 6 originalnih steklenic 8 K 20 v.

Manj od dveh steklenic se ne razpošilja. Prosim, da se naročuje naravnost na mene pod naslovom:

P. Jurisić, lekarnar v Pakracu štev. 60, Slavonija.

Čitaj! Naroči! Ne bo ti žal!

Godlikovana

v Parizu s častnim križcem, diplomom in zlato medaljo.

Patentirana

v 30 državah.

Streha prihodnosti!

Cementna zarezna strešna opeka

iz portland-cementa in peska

Praktična! Lepa!

Trpežnejša in bolj lahka streha, kakor iz vsake druge vrste strešnih opek iz ilovice.

Edini izdelovatelj za Kranjsko:

Janko Traun

izdelovatelj cementnin na Glincah pri Ljubljani.

Tiskovine

za industrijo, trgovino in obrt

od navadnega trgovskega zavitka do obširnega cenika.

Tisk umetniških razglednic.

Postrežba točna.

TISKARNA KNJIG IN UMETNIN

A. SLATNAR V KAMNIKU

IZVRŠUJE NAJRAZNOVRSTNEJSE ENO- IN VECBARVNE TISKOVINE IN SPREJEMA V TISK TUDI NAJOBSEZNEJŠA DELA. □ □ IZVRŠITEV VEDNO

□ PRIZNANO LICNA IN PO ZMERNIH CENAH. □

Založništvo

„Našega Lista“ s prilogo „Kamničan“ in „Slov. Gospodinja“ ter „Oglasnika“.

Trgovina s papirjem in pisalnimi potrebščinami.

Knjigoveznica.